

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2023-07-20

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI), anges i texten som fågelinfluensa.

HÄNDELSEN

Pågående utbrott av fågelinfluensa hos tama och vilda fåglar samt däggdjur i Sverige och Europa.

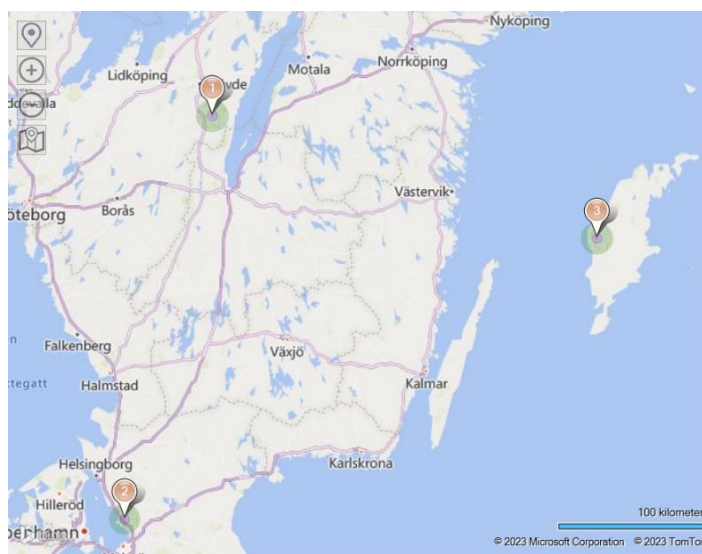
SAMMANFATTNING

Utbrott av fågelinfluensa hos vilda fåglar förekommer i flera delar av södra Sverige med omfattande dödlighet i vissa kolonier av skrattmåsar. En värphönsbesättning har smittats på Gotland under sommaren och åtgärder har vidtagits. Fall hos däggdjur, i Sverige och närliggande länder har även konstaterats. I Finland har pälsfarmer bekräftats smittade och i Polen ett flertal katter.

Situationen i Sverige

Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2022/23:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)	Kart-nummer
2023-01-26	H5N1	Västra Götaland	Tidaholm	Hobby	IP 1	1
2023-03-21	H5N1	Skåne	Kävlinge	Föräldradjur för kyckling	IP 2	2
2023-06-27	H5N1	Gotland	Gotland	Värphöns	IP 3	3

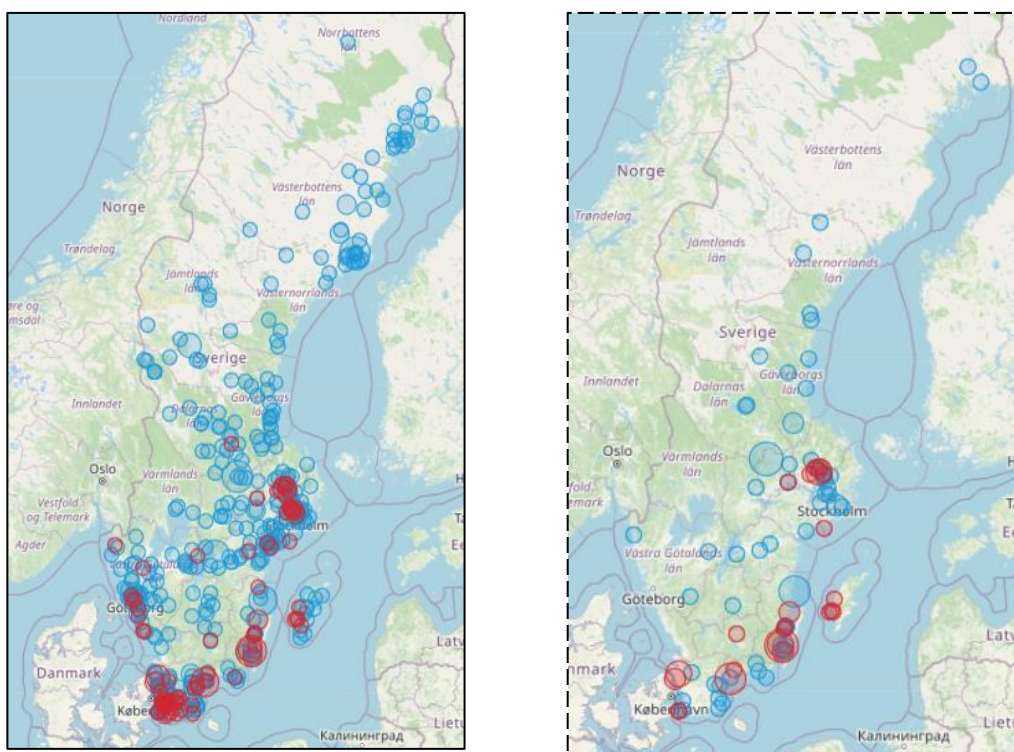
Figur 1: Karta över konstaterat smittade anläggningar.

Sedan förra lägesbilden har en värphönsanläggning med ökad dödlighet påvisats smittad på Gotland. Värphönsen har avlivats och Jordbruksverket har beslutat om åtgärder för att bekämpa sjukdomen och förebygga vidare spridning.

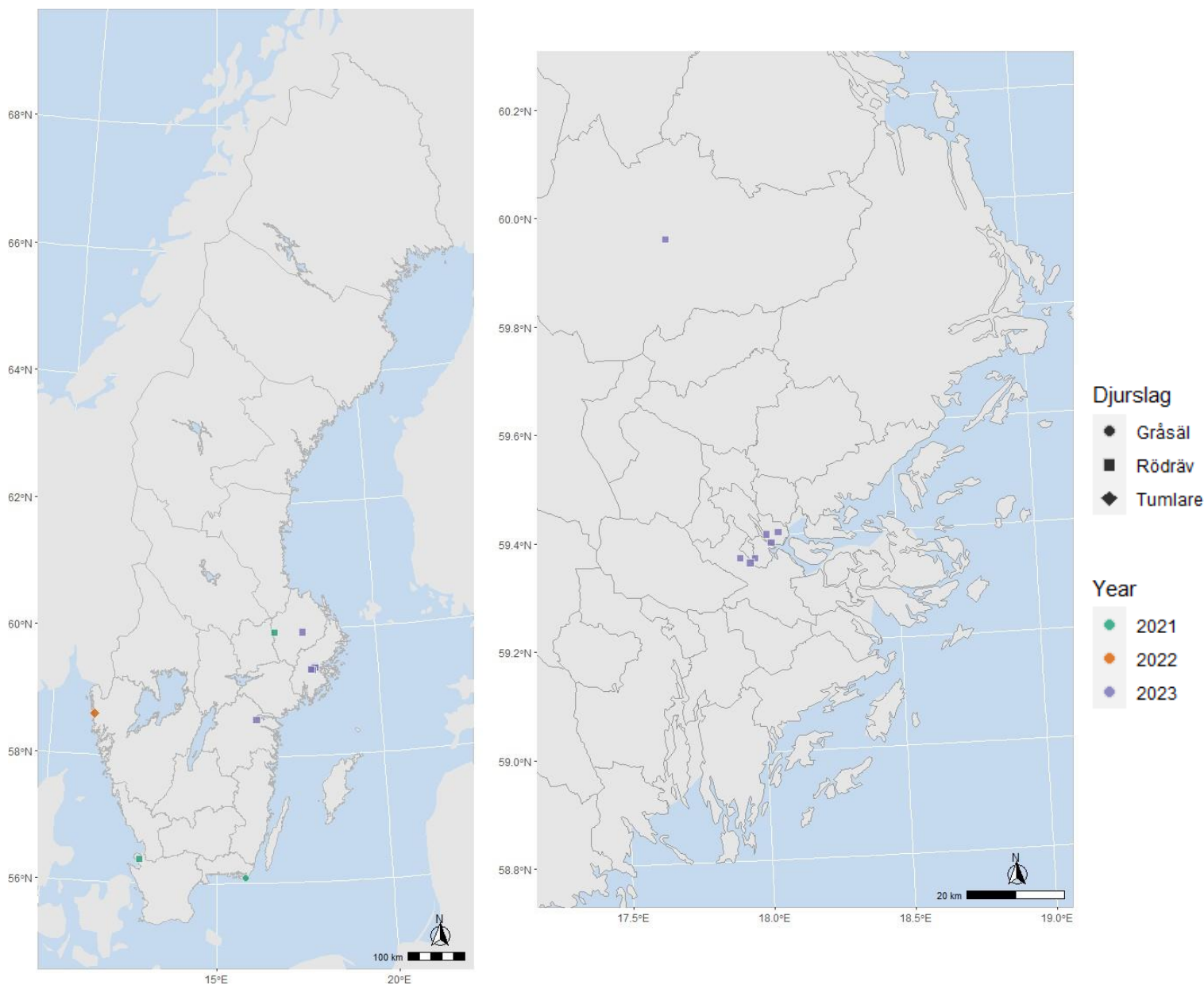
Under sommaren har ökad dödlighet bland vilda fåglar rapporterats från flera delar av landet och utbrott av fågelinfluensa bland kolonier av skrattmåsar har konstaterats i Stockholms län, Kalmar län och Blekinge län. Även andra fågelarter har drabbats men virusvarianten som cirkulerar har visat sig vara mycket väl anpassad till just skrattmåsar. Fågelinfluensa har även konstaterats hos runt tio rävar i Stockholms län och en räv i Storvreta i Uppland har provtagits positiv.

Sedan 1 oktober 2022 har 107 fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar konstaterats i länen Uppsala, Gotland, Kronoberg, Blekinge, Kalmar, Skåne, Stockholm, Västmanland, Västra Götaland, Dalarna, Halland, Södermanland och Östergötland, varav de nio först nämnda länen sedan förra lägesbilden, se figur 2 och bilaga 1.

Mörkertalet är stort då det bara är en andel av drabbade fåglar som rapporteras in och en ännu mindre andel som undersöks.

Figur 2: Karta över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022 (heldragen ram) respektive 1 juni 2023 (streckad ram) där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Figur 3. Karta över fynd av högpato­gen fågelinfluensa hos däggdjur i Sverige sedan 2021 till och med maj samt i Uppsala och Stockholms län (kommun­gränser markerade).

Situationen i Europa

Säsongen 2022–2023 har inneburit färre fågelinfluensautbrott hos tama fåglar jämfört med de två tidigare säsongerna. En bidragande orsak till det kan vara att exempelvis Frankrike och Italien har reducerat mängden fjäderfän i vissa fjäderfätätaområden där man tidigare haft hög smittspridning.

Antal rapporter till EU:s Animal Disease Information System (ADIS) sedan 1 oktober 2022 (inom parentes anges antal rapporter den senaste månaden); 852 (9) utbrott i fjäderfäanläggningar, 269 (3) utbrott på andra fåglar i fångenskap och 3539 (366) fall på vilda fåglar. Se figur 4 och 5.

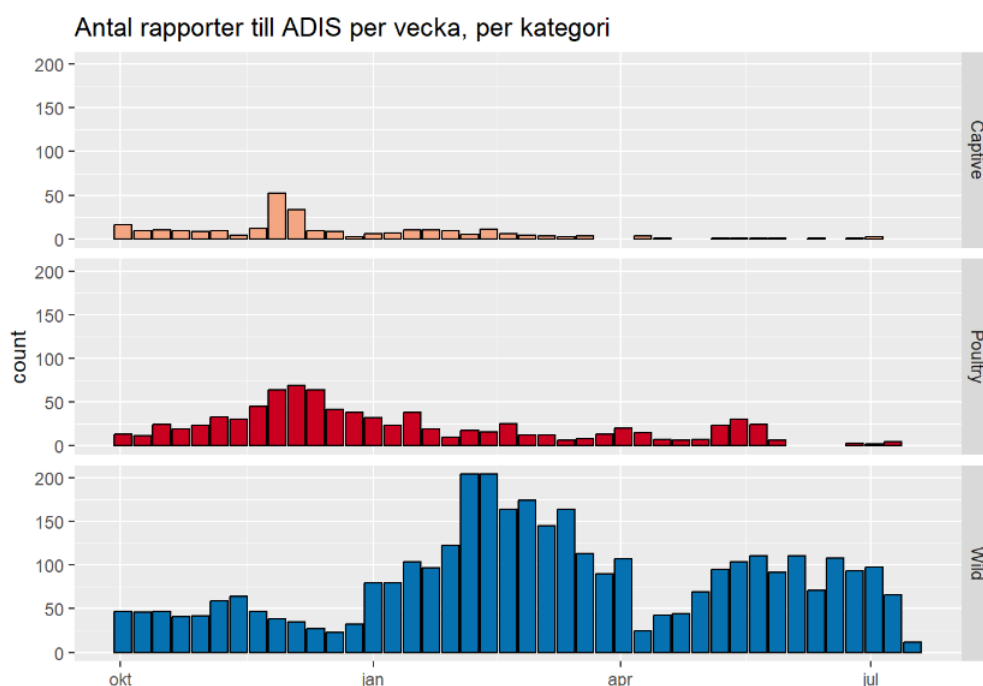
De länder som rapporterat flest utbrott hos fjäderfä är: Frankrike (383), Ungern (168), Polen (93), Tyskland (67), Italien (39), Nederländerna (22) och Tjeckien

(32). Danmark och Norge har rapporterat totalt åtta respektive fyra utbrott på tamfåglar under säsongen.

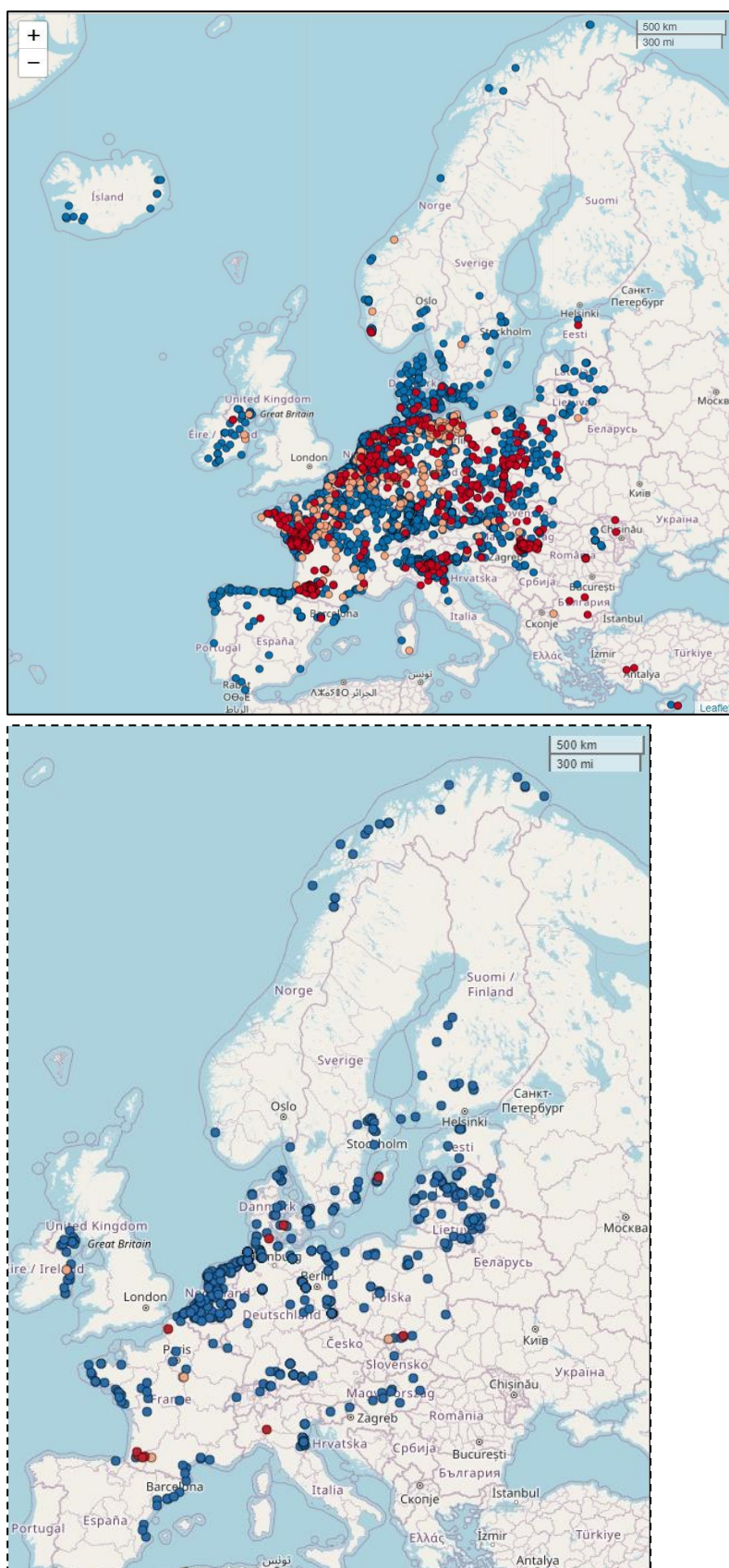
De länder som skickat flest rapporter om fågelinfluensafall hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022 är Tyskland (1082), Frankrike (433), Nederländerna (448), Italien (233), Belgien (243), Schweiz (132) och Österrike (1). Det är fortsatt främst måsfåglar som drabbas och en tredjedel av viltfågelrapporterna under säsongen rör skrattmåsar.

Sedan 1 oktober 2022 har Storbritannien rapporterat 190 utbrott hos tama fåglar varav de flesta i England. Dessa uppgifter finns inte i ADIS och ingår därför inte i figur 4 och 5.

Källa: <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Figur 4: Antal rapporter till ADIS per vecka per kategori. 1 oktober 2022-19 juli 2023, captive=andra fåglar i fångenskap, poultry=fjäderfä, wild=vilda fåglar.

Figur 5. Kartor över utbrott av fågelinfluensa på fjäderfä (röd prick), andra fåglar i fångenskap (gul prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med konfirmering mellan 1 oktober 2022 och 1 juni 2023 (heldragen linje) samt från 1 juni 2023 och fram till och med 19 juli 2023 (streckad linje).

Virus har även påvisats hos 24 tamkatter i nio olika regioner i Polen under juni. Katterna visade respiratoriska och neurologiska symtom och viss dödlighet har förekommit bland djuren. Utredning pågår.

(<https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2023-07/AI%20Report%20XXV.pdf>)

I dagarna har fågelinfluensa bekräftats på fem pälsfarmer i Finland. Utredning pågår och enligt finska livsmedelsverket förbereds bekämpningsåtgärder såsom avlivning av djur (<https://www.ruokavirasto.fi/sv/djur/djurhalsa-och-sjukdomar/djursjukdomar/aktuellt-om-djursjukdomar/livsmedelsverket-forbereder-sig-pa-att-bekampa-fagelinfluensa-pa-palsdjursfarmer/>)

BAKGRUND OCH AKTUELL ÖVERVAKNING

Se: <https://www.sva.se/produktionsdjur/fjaderfa/sjukdomar/djursjukdomar-ao/fagelinfluensa-aviar-influensa-ai> och

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa>

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Den mås-anpassade varianten av högpato-gen fågelinfluensa H5N1 som orsakat massdöd hos skrattmåsar i Europa har nu spridits även till och inom Sverige, vilket var väntat eftersom skrattmåsen är en flyttfågel som häckar på flera platser i landet. De omfattande utbrotten av fågelinfluensa som först sågs i Stockholms län, därefter i Kalmar och Blekinge län, är ett resultat av att virus introducerats till fågelkolonierna under häckningssäsong då fåglarna lever tätt och smittar varandra. Smittade skrattmåsar och andra vilda fåglar har även påvisats i andra län, men utbrotten har inte varit lika omfattande där. Antalet skrattmåsar har minskat kraftigt i Sverige sedan 80-talet och även om minskningstakten har bromsats upp under de senaste åren är arten klassad som nära hotad enligt Artdatabankens rödlista (SLU).

På Gotland påvisades smitta i en värphönsanläggning nästan samtidigt som SVA konstaterade smitta hos vilda fåglar i länet och virus från värphönsen visar likheter med virus från vilda fåglar.

I Stockholm har fågelinfluen-sautbrottet hos skrattmås också sammanfallit med att rävpopulationen i området har unga valpar som antas vara särskilt mottagliga för infektion. Rävarna antas ha smittats när de ätit infekterade fåglar.

SVA bedömer att sannolikheten för att fjäderfä utsätts för smitta av högpato-gen fågelinfluensa kan vara förhöjd lokalt om det pågår hög smittspridning bland vilda fåglar. I dagsläget ligger restriktionsområden kring den smittade anläggningen i syfte att minska risk för smittspridning. Det finns inte något beslut om högriskområde för fågelinfluensa i någon del av landet men det betyder inte att risken för smitta till fjäderfä är försumbar, utan det är fortsatt viktigt att som djurhållare vara vaksam och vidta åtgärder. Fågelinfluensa förekommer hos vilda fåglar i stora delar av landet, se figur 2, så behov av hög biosäkerhet på fjäderfäanläggningar kvarstår. Om omfattande smittspridning konstateras bland vilda fåglar i ett område med hög fjäderfätäthet skulle det kunna bli aktuellt med lokala restriktioner för utevistelse för fjäderfä och även förstärkt sjukdomsövervakning. I Italien har man noterat fågelinfluen-sautbrott hos fjäderfä med den aktuella mås-anpassade virusvarianten där man sett ett relativt långsamt sjukdomsförlopp, mildare kliniska symtom och sen

symtomdebut i förhållande till tidpunkt för infektion och virusutsöndring (https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2023-05/AI%20Report%20XXIV_3.pdf). I anläggningen på Gotland sågs ökad dödlighet bland djuren. SVA följer rapporterna om virusets utveckling och gör löpande bedömningar om det finns behov att anpassa övervakningen för fågelinfluensa.

Det är fortsatt viktigt att djurägare skyndsamt tar kontakta med veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Trots de enstaka rapporter om fall av fågelinfluensa hos människor och ökade rapportering om smitta hos däggdjur görs fortfarande bedömningen (ECDC) att risken för smitta till människor generellt är låg vad gäller fågelinfluensa av den aktuella kladen 2.3.4.4b. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 -2023 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006– 2007, som innebar högre risker för människor.

Rekommendationen till allmänheten är dock att inte vidröra döda eller sjuka fåglar och även förhindra att exempelvis hundar är i nära kontakt med dessa. I områden där fågelinfluensa sprids bland vilda fåglar i större omfattning bör hundar hållas kopplade.

SVA är tacksamma för rapporter om observationen av sjuka eller döda fåglar, råvaror eller andra djur till <https://rapporteravilt.sva.se/>.

Bilaga 1

Tabell: Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Fågelart	Län	Kommun
2023-07-13	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Mönsterås
2023-07-12	H5N1	Ejder	Stockholms län	Nynäshamn
2023-07-12	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Mönsterås
2023-07-05	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Karlshamn
2023-07-05	H5N1	Skrattmås	Skåne län	Vellinge
2023-07-05	—	Skrattmås	Uppsala län	Enköping
2023-07-05	H5N1	Skrattmås	Skåne län	Vellinge
2023-07-04	H5N1	Duvhök	Kronobergs län	Växjö
2023-07-04	H5N1	Fiskmås	Skåne län	Helsingborg
2023-07-04	H5N1	Fiskmås	Skåne län	Helsingborg
2023-07-04	—	Gråtrut	Kalmar län	Mörbylånga
2023-07-04	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Mörbylånga
2023-07-03	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-30	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Oskarshamn
2023-06-30	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Oskarshamn
2023-06-30	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-29	H5N1	Skrattmås	Västmanlands län	Västerås
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Uppsala
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Skrattmås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-28	H5N1	Kentsk tärna	Blekinge län	Sölvesborg
2023-06-27	H5N1	Gråtrut	Gotlands län	Gotland
2023-06-27	H5N1	Silltrut	Gotlands län	Gotland
2023-06-27	H5N1	Skrattmås	Gotlands län	Gotland
2023-06-27	H5N1	Skrattmås	Skåne län	Helsingborg
2023-06-27	H5N1	Skrattmås	Skåne län	Helsingborg
2023-06-27	H5N1	Skrattmås	Skåne län	Helsingborg
2023-06-27	H5N1	Sillgrissla	Gotlands län	Gotland
2023-06-22	H5N1	Skrattmås	Uppsala län	Knivsta
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-21	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-20	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-20	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-06-20	H5N1	Skrattmås	Kalmar län	Kalmar
2023-05-30	H5N1	Berguv	Västra Götalands län	Tanum
2023-05-29	H5N1	Skrattmås	Stockholms län	Stockholm
2023-05-29	H5N1	Skata	Stockholms län	Järfälla
2023-05-25	H5N1	Ormvråk	Stockholm	Järfälla
2023-05-23	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Klippan

2023-05-23	H5N1	Strandskata	Stockholm	Stockholm
2023-05-23	H5N1	Strandskata	Stockholm	Stockholm
2023-05-12	H5N1	Skrattmåås	Stockholm	Järfälla
2023-05-12	H5N1	Skrattmåås	Stockholm	Järfälla
2023-05-11	H5N1	Pilgrimsfalk	Västra Götaland	Tibro
2023-05-09	H5N1	Silltrut	Stockholm	Sundbyberg
2023-04-26	H5N1	Ormvråk	Kalmar	Västervik
2023-04-24	H5N1	Skrattmåås	Stockholm	Solna
2023-04-24	H5N1	Skrattmåås	Stockholm	Solna
2023-04-14	H5N1	Vit stork	Skåne	Kristianstad
2023-04-12	H5N1	Berguv	Dalarna	Falun
2023-04-03	H5N1	Knölsvan	Skåne	Lomma
2023-04-03	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Kristianstad
2023-03-22	H5N1	Grågås	Kalmar	Kalmar
2023-03-14	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge	Sölvesborg
2023-03-08	H5	Havsörn	Gotland	Gotland
2023-02-24	H5N1	Knölsvan	Stockholm	Ekerö
2023-02-24	H5N1	Ormvråk	Skåne	Landskrona
2023-02-21	H5N1	Sångsvan	Skåne	Lund
2023-02-15	H5N1	Duvhök	Skåne	Vellinge
2023-02-15	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Malmö
2023-02-14	H5N1	Pilgrimsfalk	Halland	Varberg
2023-02-09	H5N1	Skärnäppa	Södermanland	Oxelösund
2023-02-03	H5N1	Vit stork	Skåne	Sjöbo
2023-02-03	H5N1	Grågås	Skåne	Lund
2023-01-31	H5N1	Gråtrut	Halland	Kungsbacka
2023-01-27	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge	Karlskrona
2023-01-26	H5N1	Fjällvråk	Skåne	Ystad
2023-01-25	H5N1	Vitkindad gås	Västra Götaland	Trollhättan
2023-01-25	H5N1	Vitkindad gås	Halland	Kungsbacka
2023-01-25	H5N1	Ormvråk	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-25	H5N1	Fiskmåås	Stockholm	Upplands-Bro
2023-01-23	H5N1	Sångsvan	Skåne	Sjöbo
2023-01-18	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2023-01-18	H5N1	Duvhök	Södermanland	Nyköping
2023-01-13	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Lund
2023-01-12	H5N1	Gråtrut	Skåne	Kristianstad
2023-01-12	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Staffanstorps
2023-01-10	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Trelleborg
2023-01-10	H5N1	Häger	Skåne	Malmö
2023-01-10	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Svedala
2023-01-10	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2023-01-10	H5N1	Gråtrut	Skåne	Lomma

2023-01-09	H5N1	Gråtrut	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-09	H5N1	Vitkindad gås	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-04	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Ystad
2023-01-03	H5N1	Grågås	Skåne	Skurup
2023-01-03	H5N1	Grågås	Skåne	Trelleborg
2022-12-22	H5N1	Knölsvan	Östergötland	Norrköping
2022-12-02	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Lund
2022-11-30	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2022-11-30	H5N1	Ormvråk	Skåne	Malmö
2022-11-23	H5N1	Grågås	Skåne	Trelleborg
2022-11-02	H5N1	Ormvråk	Skåne	Tomelilla
2022-10-12	H5N1	Knölsvan	Skåne	Lomma
2022-10-12	H5N1	Pilgrimsfalk	Halland	Varberg